

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. V. Parochus suspensus ab officio per triennium, eò quòd interfuerit
Matrimonio clandestino, non est consequenter suspensus à beneficio.
Nequit eum Episcopus absolvere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

incurreret, utique suspensionem Trident. conjungens alienos parochianos; quia respectu Parochi non petit qualitatem Sacerdotii: non tamen incurreret suspensionem triennem, propter invaliditatem Matrimonii, ex defectu proprii Parochi, aut alterius Sacerdotis de ejus licentia.

Porro si à me quæritur, an Parochus suspensus per triennium ab officio, juxta præscriptum d. cap. fin. sit pariter suspensus à beneficio, & quis eum possit ab hac suspensione absolvere? Responso erit

CONCLUSIO V.

Parochus suspensus ab officio per triennium, eò quod interfuerit Matrimonio clandestino, non est consequenter suspensus à beneficio. Nequit eum Episcopus absolvere.

Tripliciter potest aliquis suspendi. Primo, ab officio; & hoc est idem, quod suspendi ab exercitio Ordinis & officii clericalis. Secundo, à beneficio; & hoc est idem, quod suspendi tantum à beneficii fructibus; non enim sic suspensus interdictur ab illius administratione in temporalibus & spiritualibus. Tertio, ab officio & beneficio simul. Et siquidem Canon dicat: *Suspensus sit, vel, suspendatur ab officio tantum*, constat suspensum ab officio, non censeri suspensum à beneficio; aliàs, ut clarum est, non verificarentur verba sententiæ seu Canonis.

Tota ergo controversia in eo sita est, quando sententia vel Canon absolutè suspendit aliquem ab officio; an eo ipso censetur suspensus etiam à beneficio, id est, à beneficii jam adepti fructibus. Quam quæstionem (inquit Sanchez sup. disp. 51. n. 1.) satis difficilem reddit varietas opinionum; vix enim reperies disputationem, in qua tam varii sint scribentes.

Referam ego hanc varietatem opinionum, verbis Suarii de Censuris disp. 26. sect. 3. n. 3. Ratio, inquit ille, dubitandi esse potest, quia beneficium non datur nisi propter officium, c. ult. de Rescript. in 6. ibi: *Et officium plerumque (propter quod beneficium Ecclesiasticum datur) omittitur*. Ergo hoc ipso, quod ab officio quis suspenditur, quasi in radice & fundamento consequenter suspenditur à beneficio; quia accessorium sequitur principale, beneficium accessorium est respectu officii; arg. cap. *Si quis objeserit*. l. q. 3.

Et confirmatur; quia excommunicatio privat fructibus beneficiorum, cujus est potissima ratio; quia excommunicatus om-

ni usu Ecclesiastici beneficii privatus est; ergo idem erit de suspensione. Atque sentit Gloss. in cap. *Latores*, de Cler. com. ministr. verb. *Ab officio*. Quia, nisi inquit, *unum propter aliud, ibi est unum tantum*. Ecce prima opinio.

Alii verò Canonistæ (prosequitur Suerius) prædictam sententiam limitando, distinctione uti sunt; de suspensione à beneficio vel ab homine. Et quidam dixerunt, suspensionem ab homine, quæ est ab officio, esse etiam à beneficio; non vero quæ est à jure, ut refert Gloss. in Clement. *pietatis*, de Pænis, verb. *Suspensi*, & Gloss. cap. 1. de Re judic. in 6. verb. *Officio*. Quod penam infert, beneficium inter pretandum est, quam hominis sententia. Atque hæc est secunda opinio.

Alii è contrario dixerunt, suspensionem ab officio si sit juris, includi suspensionem à beneficio; non vero si sit hominis. Ita refert ex Joan. Andree in cap. *Præter*, dist. 23. verb. *Ab Episcopo*. Quod illius textus. Ecce tertia opinio.

Quarta erit: cum aliquis suspenditur à beneficio, cum additione excluditur, *tantum*, vel *solum ab officio*; tunc non suspenditur à beneficio, ut sup. dicitur, quando verò sine additione talis particule, comprehendit etiam beneficium. Et ratio esse potest; quia particula excludit aliquid operatur: ergo cum additur, aliquid excludit, quod sine illa non excluderetur; quod nihil aliud esse videtur, quam suspensio à beneficio.

Sequitur quinta opinio. Si quis suspenditur ab officio propter intantiam, vel contumaciam, non suspenditur à beneficio, propter crimen, vel crimen est leve, & non suspenditur à beneficio, vel est grave, sed utroque suspenditur.

Plures opiniones reperies apud Suerium sup. disp. 51. quas nimis longum est referre. Hæc sufficient nobis esse referentis, quæ ex illis sit tenenda? An Sanchez sup. n. 4. dicendum censet, quando beneficium ab officio præcisè fertur, sive à jure vel ab homine; per se non includere suspensionem à beneficio; & consequenter non cessare sic suspensum fructibus beneficii, exceptis distributionibus, quæ non cessant nisi his, qui per se assistunt seu ministrant in divinis officiis. Hæc est (ut copulatur) communis & certa sententia, ut dicitur ex Navar. Sum. cap. 27. n. 163. Alibi & aliis in Clement. *Cipientes*, de Pænis, & in cap. *Apostolis*, de Except.

Huic etiam sententiæ adheret Sanchez sup. n. 12. eamque variè probat. Primo quia in jure interdum exprimitur suspensio ab officio & beneficio, cap. *Tam laicus*, 23. de

BIBLIOTHECA
SACRÆ
PALATII
VATICANÆ

158.
Tripliciter
potest aliquis
suspendi.

An suspensus
ab officio hoc
ipso sit etiam
suspensus be-
neficium.

Sanchez.

159.
Prima opi-
nio affirmat,
Suarez.

Testibus & attest. in fine ibi: *Ab officio & beneficio denuntiatis esse suspensos.* Et cap. I. de Secundis Nupt. ibi: *Ab officio beneficioque suspensum.* Et cap. *Tuarum*, II. de Priuil. ibi: *Ab officio beneficioque suspendas.* Sed verba in Decretis non debent esse superflua, sed aliquid operari debent, cap. *Si Papa*, 10. de Priuil. in 6. ibi: *Cum verba aliquid operari debeant.* Et l. 3. ff. de Jurejur. in principio ibi: *Nec frustra adjicitur.* Ergo dum non exprimitur, ut suspensio sit ab officio & beneficio, suspensio ab officio, non censetur à beneficio suspensio.

rium ministrantem destinare possit, soluta sibi mercede ex aliqua reddituum beneficii parte.

Tandem probat; quia ad summum rationes oppositæ probant, suspensum ab officio carere debere emolumento, quod solum ob personale ministerium percipi potest, quando talis suspensio non exhibet illud ministerium, ut sunt distributiones quotidianæ, quas soli, qui interfunt horis, lucrantur: non tamen probant, si suspensio ab officio ministerium illud præstet, ut si horis interfuit, quamvis peccet, non lucraturum eos fructus & distributiones: satis enim probabile est, Canonicum excommunicatum & suspensum, si interfuit horis lucrari distributiones, non obstante peccato, quod contrahit.

Et ratio est; quia quamvis peccarit in tali administratione & seruitio, ob quod in foro externo possit fructibus privari, gravioreque pena plecti: at certum est, illud ministerium fuisse tam utile Ecclesiæ, ac si adhiberetur à ministro non suspenso: ergo ministerium stipendium percipere debet, possessor enim malæ fidei mercedem laboris in utilitatem rei impensæ percipit.

Ergo tantum probantur illegitimationes, suspensum ab officio, si non ministret, amissurum emolumentum, præcisè debitum in ministerio, ut amitteret, licet suspensio non esset, si non ministraret; si autem ministret, nihil perditurum; non ergo suspensio ab officio, est suspensio à beneficio. Ita Sanchez pro sua, & nostra sententia.

Neque distinctiones aliarum opinionum (inquit Suarez sup. n. 5.) probabiliter præ se ferunt. Quid enim ad præsens negotium refert, quod suspensio lata sit à jure, vel ab homine, si eisdem verbis ab utroque lata est, & verba ab utroque prolata eandem significationem habent: & utriusque scilicet & Legislatoris & Judicis voluntas, & efficacia verbis accommodanda, commensuranda ac restringenda est? Nam in utroque verum habet axioma juris, quod poenæ restringendæ sunt: nulla ergo est ratio differentie inter suspensionem ab homine, & à jure.

Nec quidquam etiam interest, quod addatur particula exclusiva, vel omitatur: nam in primis nulla afferuntur jura, in quibus hoc discrimen notari possit, ut ex eis vel regula, vel saltem judicium probabile sumatur, unam formam verborum plus operari quam aliam. Et in sententiis ab homine voluntarium est; vel unus cautior est in loquendo, quam alius, idèdque expressius, omnemque dubitationem excludendo, mentem suam declarat: Ut si unus in testamento dicat: *Lego centum Petro*; alius verò dicat: *Lego tantum centum*, vel, *Lego centum*, & non

166. *Vltima probatio.*

167. *Impugnatur distinctio aliarum opinionum, ex Suarez. Prima.*

Secunda.

163. *Secunda probatio.*

164. *Quarta probatio.*

165. *Quinta probatio.*

166. *Confirmatur I.*

167. *Secunda.*

& non amplius, idem est legatum, quam vis unus addiderit expressam exclusionem, quam non addidit alius: quoad effectum non refert, quia ut legatum non sit majus, perinde est majorem quantitatem tacere, quam negare. Et hæc ratio habet locum in præsentia, quia sententia non potest plus operari, quam verbis exprimitur.

168. *Præcluditur evasio.* Nec satisfacit, quod Quidam asserunt; hoc pendere ex intentione Judicis, ut si ipse intendat suspensionem ab officio & beneficio imponere, quam vis in sententia tantum exprimat suspensionem ab officio, dummodò aliud non excludat, utrumque operari. Nam in rigore id falsum esse existimo, nisi in antecedentibus & consequentibus verbis aliqua addantur æquivalentia, quibus talis intentio sufficienter exprimitur. Quia intentio non operatur sine verbis in censuris ferendis. Immo hoc commune est his sententiis cum aliis, vel cum contractibus, sub verbis includendo quælibet signa sufficientia.

169. *Rejicitur 3: distinctio.* Quapropter multò minùs ad rem confert, quòd suspensio sit lata propter crimen tantum, vel propter aliam causam, aut propter crimen grave vel leve: quia suspensio efficitur juxta formam, per quam fit: nam in hac est vis effectiva illius: causa verò vel culpa, est veluti materia seu ratio impulsiva. Sicut in criminali sententia v. g. non fat est, quòd delictum sit dignum morte, si Judex solum exprimat in sententia mutilationem membri; quia licet poena imponenda sit juxta qualitatem culpæ, tamen de facto non imponitur, nisi juxta voluntatem Judicis, quæ interdum non est adæquata delicto; quod ex verbis sententiæ semper judicandum est.

Ad quid consideranda gravis delicti. Gravis ergo delicti consideranda est, ad cognoscendum, an sententia fuerit justa, remissa vel excedens; non tamen ad cognoscendum an hæc vel illa poena fuerit imposita: hoc enim verba ipsa significare debent, nisi fortè interdum sint aliqua ambigua, ut ex comparatione ad culpam, conjectandus sit eorum sensus, quod in præsentia locum non habet, cum verba ipsa satis perspicua sint.

170. *Suspensio non excedit vim verborum sententiæ propter delicti gravitatem.* Confirmatur; nam si Judex proferat sententiam sub hac forma: *Suspendo te ab officio & beneficio*, licet consideratà gravitate criminis, sententia videatur nimis rigorosa, dummodò intolerabilem non contineat errorem, utrumque operatur, neque potest rationabiliter ad unum limitari potius, quam ad aliud, donec à Superiore rescindatur, vel ex parte tollatur. At verò si Judex proferat sub hac forma: *Suspendo te ab officio vel beneficio*, licet crimen mereatur utramque suspensionem, ibi non imponitur; quia Judex non declaravit se id velle.

Imò licet crimen tale sit, ut juxta prædens arbitrium definire mereatur propter suspensionem à beneficio, quam ad officium, aut è contrario: nihilominus ex vi illorum verborum neutra determinatè imponitur, quia Judex hoc non declaravit; propter quod aiunt DD. sententiam ab homine, si ea forma prolatam, nullam esse ob interdictionem. Et nos diximus sup. si illa verba vel æquivalentia habeantur in præsentia esse in ordine ad sententiam, ab homine rendam & determinandam: ergo suspensio nunquam excedit vim verborum sententiæ propter delicti gravitatem.

Nec denique in hoc admittenda est distinctio inter suspensionem propter immaciam vel delictum: neutra enim à beneficio præcisè feratur, suspensio à beneficio seu fructibus beneficii: nam cum quædam duximus de utraque æque præsumimus: quod quoad hoc aliquod est quod de una potius, quam de alia Viguerus Suarez.

Sed quorsum hæc omnia? Utrum partis Conclusionis nostræ manifestè appareat, ut, inquam, luce meridiana clarescat, Parochum, suspensionem per triennium ab officio, juxta cap. fin. de Clau. del. pend. haud equidem esse suspensionem à beneficio, quia textus d. cap. solum exprimit suspensionem esse ab officio.

Admitterem tamen (inquit Sanchez sup. p. n. 14.) posse Judicem suspendere Parochum simul à beneficio, quando culpæ gravitas hoc postulare, per d. cap. fin. ibi: *Gravibus puniendus, si culpæ gravitas postulare veris.* Quis autem dubitet gravibus puniendum, qui affligit Matrimonio clandestinum & simul interdicit, propter prohiberi conjecturam impedimenti, quam quod lulum affligit Matrimonio clandestino aliunde interdicit? Quidam generaliter niendus, qui affligit Matrimonium in gradu prohibito, qui in gradu concessio?

Sed quid, si Parochus triennio suspendatur intra triennium iterum affligit, suspendaturque iterum triennio? Nunquid hoc posterius triennium confunderetur cum prioribus vel incipiet finito priori triennio?

Respondet Aversa q. 7. sect. 3. Quod si suspensio, sibi infligita manet, iterum committat simile crimen, afflittens alteri Matrimonio, non præmissis denuntiacionibus tunc rursus in infligenda altera interdicti suspensione, poterit quidem judex declarare, ut hæc altera incipiat post elapsum unum primum triennium, & duret altero triennio, aut etiam diutius, si sic videtur: sed nisi judex id per se imponat acce-

B O N A
Sacramentum
Matrimonii

claret, pariter secunda suspensio incipiet à die alterius sententiæ, ubi pro aliquo tempore communicabunt prima & secunda suspensio. Possunt enim plures censuræ simul eundem hominem afficere. Et in petenda absolutione, ut omnes tollantur, debent omnes exprimi, alioqui potest tolli una sine alia. Hæc ille. Securus Sanchium sup. disp. 50. n. 3. ubi hanc sententiam præ cæteris eligit.

173. Et probat 1. quia expressio triennii vel alicujus temporis, intelligitur tacite de proximo sequenti, l. *Eum qui kalendis*, q. 1. ff. de Verb. oblig. in princ. ibi: *Sabinus ait proximas kalendas Januarii expectandas*. cap. *Non potest*, 2. 1. §. 1. de Præb. in 6. ibi: *Intelligitur de duobus primis beneficiis*. Et cap. *Cupientes*, 16. de Elect. in 6. ibi: *Per triennium continuum ex tunc inchoandum*. Ergo secunda suspensio triennii, intelligitur de proximo triennio, & ita confunditur temporibus.

Probat 2. quia *In penis benignior interpretatio est facienda*, Reg. 49. de Reg. juris in 6. sed benignior est, si interpretetur concessum ac confusionem temporum fieri, duriorque & rigidior, si aliter interpretetur; ergo prior interpretatio eligenda est. Sic docet Gloss. Clem. 2. de Magistris verb. *Sequentes*, dicens: *Immediatè: Si autem pendente primo semestri iterum violet hanc constitutionem, an statim curras secundam semestrem; an tunc cum finitum fuerit primum dubitatur; & communiter tenetur, quod non sit duplicatio totius; sed statim post secundam transgressionem inchoas secundam semestrem*. Ergo similiter in casu nostro non est duplicatio totius, sed statim post latam sententiam inchoat secundum triennium.

174. Si objicias: duplex delictum exigit duplicem poenam, & crescente contumaciâ debet punitio augeri; atqui hic est duplex delictum, & crescit contumaciâ; ergo hic duæ poenæ contrahi debent, & punitio debet augeri; quod non fieret, si duo illa tempora confunderentur.

Respondet: id fieri, tamen si illa tempora confundantur: nam secunda suspensio est verè poenâ, ita ut, sublata primâ suspensio per absolutionem, posterior remaneat. Proinde aliquid operatur secunda suspensio, nam ille est dupliciter ligatus, & utriusque vinculi solutione indiget; & sic falsum apparet, quod aliâ poenâ præberet immunitatem; & primum interdictum operaretur effectus contrarios, scilicet suspensionem & exemptionem à posteriori suspensione; quia reverà posterior suspensio manet pro suo triennio, uti & prima; adeoque neutri quidquam subtrahitur; sed suo triennio quælibet ligabit, licet per accidens contingat, ea duo tempora confundi: enim verò sic suspen-

sus, illo eodem tempore dupliciter ligatus erit.

Sed quis, putas, poterit suspensum unâ, vel duplici hæc suspensio, absolvere? An fortè Episcopus? Ita Aliqui autumant; & probant ex cap. *Nuper*, de Sent. excom. ibi: *In secundo vero casu à suo Episcopo, vel à proprio Sacerdote poterit absolutionis beneficium obtinere: quamvis enim & tunc non iudicis, sed de sent. ex-juris sententiâ excommunicato communicans sit com-* ligatus: quia tamen conditor Canonis ejus absolutionem sibi specialiter non retinuit, eo ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi. Ubi quàmvis textus loquatur de excommunicatione: at eadem ratio est de suspensione non reservata, & sic idem jus debet esse.

Probant 2. quia ejus est absolvere, cujus est ligare; sed hæc suspensio triennalis non incurritur ipso jure, sed ministerio Episcopi imponenda est: ergo Episcopus eam imponens poterit ab ea absolvere. Pro hac sententia Sanchez sup. disp. 52. n. 1. citat Hostiensis, Joan. Andr. Præpositum & Barthol. à Ledesma. Et addit, tres priores idem dicere de proprio Parocho.

Tenendum tamen est, inquit ille, non posse Episcopum ab ea suspensioe absolvere. Primò; quia licet teneamus communem opinionem, ut suspensus à jure, non reservante absolutionem, possit ab Episcopo absolvi; id habebit verum, ubi quis à jure suspenditur indefinitè, nullo scilicet designato termino; sed ubi terminus suspensionis adjicitur, ut contingit hic; cum enim jure sit definitum tempus, Episcopus, qui inferior est, non poterit eam suspensionem relaxare.

Et confirmatur: quia illa constitutio d. cap. fin. est edita in Concil. generali Lateranensi: at Episcopus nequit in Conciliari constitutione dispensare, ut communiter annotant DD. c. *At si Clerici*, §. fin. de Judiciis. Ergo &c. Et fortius hæc sententia locum haberet, tenendo quameumque suspensionem, ob delictum impostam, non posse per Episcopum tolli, ut tenet Gloss. cap. *Cupientes*, 16. §. *Cæterum*, de Elect. in 6. verb. *Suspensus*. Ubi loquens de suspensione triennali late sententiæ, sic ait:

Et si quaeratur, an Episcopus taliter suspensos possit absolvere? Dicendum est secundum *Guil. & Gar. quid non; arg. decret. sup. eod. cap. 1. ibi: Nullam &c. & sup. de Test. Tam litteris, ibi: Donec nostram mereantur &c. facti enim questio in arbitrio est iudicantis; poenâ verò persecutio &c. 2. q. 3. Si quem, §. Notandum, ff. de Abol. l. 1. §. 2. Jam autem si diceretur contrarium, illuderetur hujus Canonis poenâ, & similium, quod inconveniens esset. Non obsistat Decret. Nuper, sup. de Sent. excom. quia loquitur de excommunicatione secundum *Gar. ubi majus vertitur periculum, &**

175. Episcopum posse absolvere ab hac suspensioe. ex cap. 29. de Sent. ex-juris sententiâ communicans sit com.

Secunda probatio ex ratione.

Hostiensis, Andr. Præpositus.

176. Oppositam sententiam tenet Sanchez & probat 2.

Confirmatur.

177. Episcopus non potest tollere suspensionem ob delictum impostam.

ideo facilius removetur; quia nullus usque ad certum tempus excommunicatur, sed donec satisfiat, vel caveat, de Verb. sign. Ex parte in Christo. Unde vere loquendo, ibi poena non removetur: sed quod jus statuit adimpletur. Ita Gloss.

78. Quare potius possit absolvi ab excommunicatione, ex Sanchez.

Igitur secundum hanc Glossam, definitio d. cap. Nuper, non debet extendi ad suspensionem non reservatam: est enim (inquit Sanchez sup.) longe dispar ratio. Quia absolutio excommunicationis, debet necessario praemitti abolutioni peccatorum, & ideo ut saluti animarum consuleretur, opus fuit facile concedere abolutionem excommunicationis, unde dum non reservatur, concedi censetur Episcopo & Parocho: quae ratio in suspensione non militat.

179. Resp. ad 1. probationem prioris sententiae.

Quare hanc sententiam, ut non possit Episcopus absolvi a suspensione, cui certus terminus adicitur, docet Gloss. Clement. 1. de Haeret. §. Verum, verb. Excommunicationis, ubi sic ait: De suspensione nil dicit, quare videtur, quod ab illa Superior possit absolvi: Dic contra: Et ratio illius omissionis fuit, quia tempus habes determinatum, & ubi sic determinatum est, videtur, quod non possit Superior absolvi.

Atque ex his patet responsio ad primam probationem oppositae sententiae, desumptam ex d. cap. Nuper; scilicet, illam aequiparationem ad summum posse habere locum, ubi sine temporis praefinitione ponitur; estque censura proprie dicta, auferenda per propriam abolutionem eodem modo, quo tollitur excommunicatio; sedus vero quando imponitur pro certo tempore, in poenam delicti praeteriti; quae non est censura, nec potest per abolutionem, sed per dispensationem tolli, ideoque natura sua est reservata, nisi expresse concedatur.

180. Differentia inter abolutionem & dispensationem ex Suarez.

Enimvero (ut notat Suarez de Censur. disp. 29. sect. 1. n. 17. ubi tenet nostram sententiam) inter abolutionem & dispensationem, magna est differentia; quod scilicet absolvens, ut sic non dat aliquid contra jus, sed potius exequitur jus, per se loquendo, ut ait d. Gloss. cap. Cupientes: dispensans vero ex parte diminuit jus, & ideo solet dici dispensatio, vulneratio juris; absolutio autem potius est juris executio. Et ideo non valet argumentum ab abolutione ad dispensationem, ut quia in abolutione intelligitur concessum, quod non reservatur, idem de dispensatione censendum sit.

Jam autem Conclusio nostra loquitur de suspensione trienniali, quae non est propria censura; sed mera poena, imposta seu imponenda pro delicto commisso; & non cessat nisi tempore triennii elapso, aut certe tollitur per dispensationem ante illud tempus; non autem per abolutionem. Et ideo

d. cap. Nuper, non potest ad eam extendi. Nec obstat, quod ejusdem sit solvere, & de Reg. juris: Omnis res per quasdam causas nascitur, per easdem dissolvitur. Quia pe id solvitur verum est, quando quis per propriam auctoritate, secus si aliena: ut Episcopus non imponit suspensionem nisi propria auctoritate, sed auctoritate Concilii Generalis, sibi praecipiens, ut imponatur committentis dispensationem. Unde dicitur hic obligatio non tam per Episcopum quam per Concilium Generale; & tunc est Episcopi dissolvere illam obligationem, sed solius Pontificis.

Restat una objectio seu difficultas materiae, utputa; secundum Sanchez disp. 48. n. 2. hoc tempus triennii, potest ab initio ex causa justa minui per Episcopum; ergo etiam suspensio poenae potest imponi, poterit per Episcopum ex causa relaxari.

Propter hoc argumentum, dicitur §. Potest quoque, quia tenet, suspensionem imponi non posse relaxari; unde dicitur, ut sibi videatur, docet, ab initio tempus triennii non posse per Episcopum diminui, tamen si possit augeri. Concedatur aliquando (inquit ille) & sequitur Sanchez disp. 48. n. 2. posse Judicem ab initio minui, non ad brevius tempus coartare poenam illam suspensionis, imponi a Canone.

Hoc tamen non videtur admittendum. Sicut enim dicebamus, non posse potestatem suspensionem ab eo Judice per abolutionem relaxari, & sic contrari: una nec videtur potuisse ab initio coartari. Et alioqui taxatio poenae aut temporis, fuit simpliciter relicta arbitrio Judicis. At ejus arbitrio remittitur quidem aggravare, non autem imminuere poenam; sed ad hoc Pontifex voluit, ut intelligatur ea suspensio triennialis, & quando advenit aliam instantiae aggravantes, augeatur poena. Et ille.

Et quidem poenam illam in principio augeri posse, satis constat ex verbis supra. Gravius puniendus, si culpa gravata peccaverit: de diminutione autem nullum verbum. Cur ergo Episcopus potest ab initio diminui ex causa, quam postea in ea dispensare?

Respondeo: quia postea est sententia lata, non tam ab Episcopo, quam Concilio Generali, quod Episcopo utitur tantum medio instrumento in impositione poenae. Sicut ergo Episcopus nihil potest circa poenam imponendam, si foret lata, sententiae, sic etiam nihil potest circa eam minuendam, postquam jam ab inferiori Judice fuit imposta; quia jam tunc habet

BIBLIOTHECA SACRATA PATRIARCAE

tionem pœnæ late, & non amplius ferendę.

Sed nunquid potest Episcopus dispensare in hac suspensione virtute Decreti Tridentini less. 24. c. 6. *Licet Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto procedentibus, excepta ea, quę oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, dispensare.*

Respondeo: neque vi hujus decreti posse dispensare; quia (inquit Sanchez sup. n. 3.) ea suspensio non incurritur ipso jure, sed per sententiam judicis, cognitione præmissa de delicto; atque ita id delictum, jam ad forum contentiosum deductum est, in quo casu nulla conceditur facultas Episcopo, ut patet ex verbis mox recitatis.

A suspensione tamen, ipso jure imposta in Trident. less. 24. de Matr. c. 1. Parocho vel alio Sacerdoti, conjungenti aut benedicti alienos parochianos absque proprii Parochi licentia, non solum Episcopus, sed etiam Vicarius generalis poterit absolvere, ut constat ex illis verbis eod. cap. 1. *Ipsa jure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario ejus Parochi, qui Matrimonio interesse debebat seu à quo benedictio suscipienda erat, absolvetur.* Nomine autem Ordinarii comprehenditur Vicarius Generalis Episcopi, & quicumque alius habens jurisdictionem, ordinariam, ut patet ex alibi dictis. Non tamen hic Ordinarius absoluturus, debet esse ordinarius iudex suspensi absolventi, sicut in aliis absolutionibus & dispensationibus contingit: sed debet esse Ordinarius illius Parochi, cujus erat illud Matrimonium celebrare, aut benedicere, ut expressè dicitur in verbis præallegatis.

Rogat aliquis: de qua suspensione intelligi debeat Trident. an de suspensione ab omni officio & beneficio, prout verbum illud simpliciter prolatum indicare videtur; an verò de suspensione à solo officio, aut certè à solo beneficio?

Responder Suarez de Censuris disp. 31. sect. 3. n. 18. non esse verisimile talem Parochum suspendi ab omni officio & beneficio: tum, quia peccatum illud non videtur dignum tantâ pœnâ: tum etiam, quia illa pœna indifferenter fertur in Parochos & Sacerdotes simplices, tam Regulares, quam sæculares: Et ita videtur suspensio solum esse de re communi omnibus illis.

Censeo igitur illam esse suspensionem ab officio Sacerdotali, vel ad summum à munere Sacerdotali: quia juxta communem intelligentiam Canonum, ex materia subjecta determinatur pœna, ut in eo quis puniatur, in quo deliquit. Item; quia cum Sacerdos, propter abusum Sacerdotalis muneris suspenditur, rectè intelligitur suspensio formaliter quatenus Sacerdos est, atque adeò à Sacerdotali munere. Hęc ille.

Si rursum à me quaeritur; an pœnæ Matrimonii clandestini, de quibus hæctenus egimus, incurrantur ante Judicis sententiam: & an solius Judicis Ecclesiastici fit, has pœnas inferre laicis, clam contrahentibus? Accipe resolutionem nostram:

CONCLUSIO VI.

Potest Pater exhæredare clam contrahentem Matrimonium, nullâ præmissâ Judicis sententiâ. Pœna illegitimitatis fortè requirit sententiam Judicis. Etiam Judex sæcularis potest infligere pœnas laicis, clam contrahentibus.

Non loquor hic de inhabilitate ad contrahendum Matrimonium sine Parocho & testibus; quia certum est, eam nullam desiderare sententiam, quia non est propriè pœna; sed defectu solemnitate inducitur ante commissum delictum, cum tamen omnis pœna propriè dicta supponat delictum commissum, propter quod infertur. Est ergo illa inhabilitas effectus legis inhabilitantis, & idè non aliud requirit, quam ipsam legem inhabilitantem.

Taceo etiam pœnam amissionis omnium bonorum, quam ipso facto incurritur clam contrahentes & testes, juxta l. Tauri, 49. de qua supra egimus; quia apud omnes in confesso est, requirere sententiam declaratoriam criminis. Vide dicta Concluf. 3.

Porro de aliis duabus pœnis, expressis in Conclusionem, potest esse aliqua difficultas. Atque in primis, pœna exhæredationis videtur exigere judicis sententiam. Primò, quia lex 49. Tauri, ubi eam pœnam statuit, addit, accusationem ejus criminis solis parentibus deferri: at ubi est accusatio, debet esse judicium, judicisque sententia; ergo & c.

Confirmatur; quia eundem esse accusatorem, & judicem, adverstatur juri naturæ: si ergo parentes sunt accusatores ejus delicti, ut filius vel filia exhæredetur, non possunt esse judices, eam exhæredationem exequentes; sed debet adesse alterius judicis sententia.

Secundò; quia ea est pœna, & sanè gravissima; ergo exigit judicis sententiam, juxta tritum axioma, pœna non debetur ante judicis sententiam; quod cum D. Thom. 2. 2. q. 62. a. 3. ad. 3. amplectuntur omnes Theologi, & cum Gloss. cap. Fraternitas, verb. Cum augmento, 12. q. 2. utriusque Juris Professores.

Tandem; quia pater exhæredans filium, vel

188. Inhabilitas ad contrahendum sine Parocho non est propriè pœna.

Pœna amissionis bonorum requirit sententiâ declaratoriâ criminis.

189. Pœnam exhæredationis requirere sententiam probatur l.

Confirmatur.

190. Secunda probatio.

Probatur 3. vel

184. A suspensio...
185. A suspensio...
186. De qua suspensio...
187. Censura...